

Familie "van Vrijaldenhoven"

Door Th.W.A. "Aldo" Vrijaldenhoven

INLEIDING

Deze geslachtsnaam is ontleend aan het plaatsje Freialdenhoven gelegen ongeveer 10 km westelijk van Jülich (het vroegere Gülick) en ongeveer 20 km noordoostelijk van Aken. Het ligt aan de Bundesstrasse nr. 56 lopende van Sittard via Geilenkirchen, Aldenhoven naar Düren. Het kleine dorp (ca. 900 inwoners) is ontstaan uit de ridderhofstede Vredenaldenhoven. De laatste bewoner van dit riddergoed was Ritter Diederich Schinneman von Freialdenhoven, maarschalk van het hertogdom Gülick. (1332 gehuwd met Hedwig von Wisskirchen Dame Veynau). Deze functie hield in de middeleeuwen in, dat de maarschalk opperstalmeester, hoffunctionaris was en dat hij tijdens veldtochten namens de vorst c.q. de hertog, zorg droeg voor de legertroepen. Als woordvoerder van zelfstandig ridderschap en als handhaver daarvan raakte hij in conflict met zijn landsheer Hertog Willem de vijfde van Gülick. Omstreeks het jaar 1360 werd zijn ridderhofstede in de strijd met de hertog verwoest.

Vermoedelijk omdat de uitspraak van een scheidsgerecht, waarbij zowel aan de hertog als aan de ridder Diederich bepaalde verplichtingen werden opgelegd, die voor laatstgenoemde blijkbaar onaanvaardbaar waren, verliet hij het land.

Wat van Ritter von Freialdenhoven en zijn eventueel nageslacht geworden is, is onbekend. (*1)

Men kan wel vaststellen dat de huidige in Nederland levende families “van Vrijaldenhoven” en hun voorouders niet van de voormelde ridder afstammen.

Dat de geslachtsnaam is afgeleid van de plaats van herkomst, blijkt uit het Poortersboek van de stad Gouda. (2*) waarin men het volgende kan lezen;

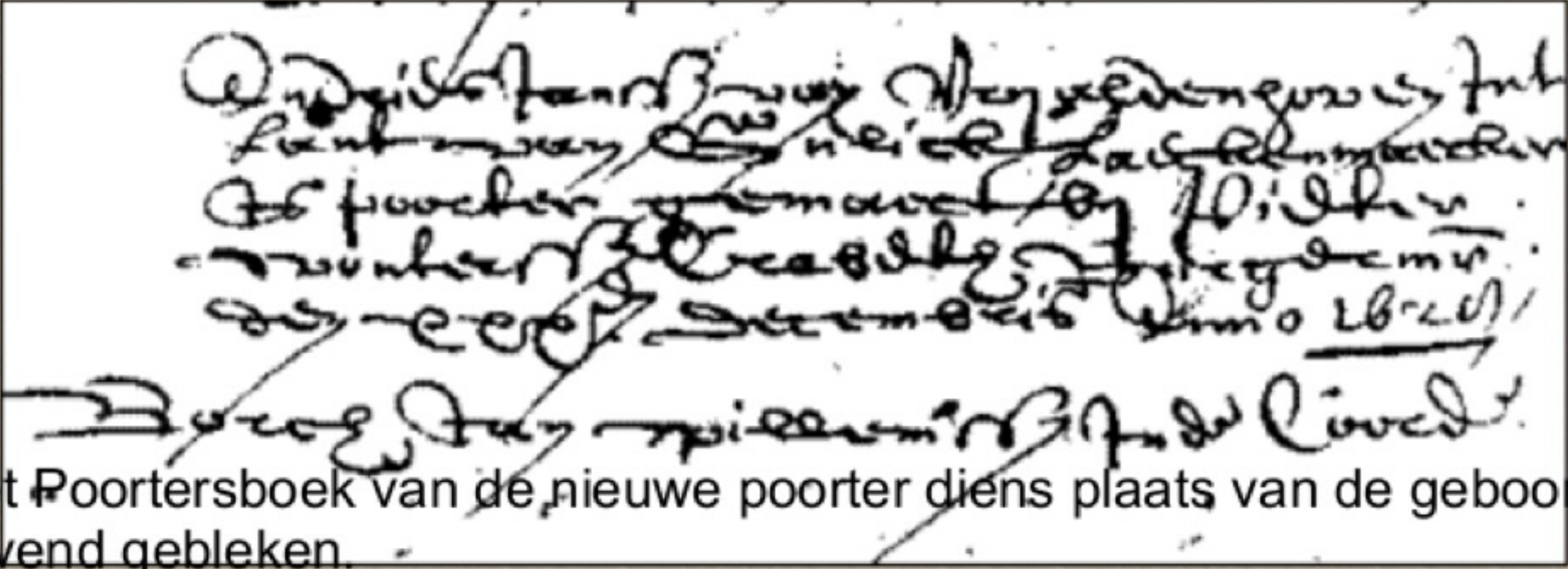
Andries Jansz. van

Vrijaldenhoven int lant van Gulick.

Laekenmaeker. Is poorter gemaect

By Pieter Woutersz. Crabeth, Burgermr.den XXXen december

Anno 1628 Borch Jan Willemsz. In de Coorde

Uit het bovenstaande blijkt, dat de Goudse stadsschrijver, belast met de registratie in het Poortersboek van de nieuwe poorter diens plaats van de geboorte c.q. doop de naam van het dorp Freialdenhoven in het Gulicks heeft “verhollandst”. Deze spelling “Vrijaldenhoven” is blijvend gebleken.

Hetzelfde zien we gebeuren in een huwelijksakte in 1664 te Amsterdam.

Compareerde Pieter Bucher Vrijaldenhooven van Vrijaldenhoven

Commissiehoudenr weduwnaar van Hillene Lubbers woont op de

blaugracht en Maria Jans van Deventer oud 29 jaar

geasst. met haar moeder Johannes Blocklander

bewoonend warmoestraat. (3*)

Hieruit blijkt dat deze Pieter afkomstig was uit Freialdenhoven en bovendien al de familienaam voerde. (Zie afbeelding 2)

In de boeken van de Goudsche weeskamer, in koopakten en verklaringen wordt de naam Vrijaldenhoven op dezelfde wijze gespeld.

Te Oudewater wordt op 23 november 1649 door Notaris Hugo de Hoy aldaar een voorvader als Jan Gillisz van Vrijoldenhoven in een testament vermeldt.

In het begraaftboek van de Nederduits Gereformeerde Gemeente in dezelfde plaats heeft de koster “Vrijoldenhoove” genoteerd.

Op de “rolle van de schutterije aan dese stede Oudewater” over 1661 staat dezelfde persoon als Jan Gelisz. van Vrijaldenhoven. Zijn zoon ondertekent later met

“Gerrit van Vrijaldenhoven”.

De nakomelingen zijn in het algemeen wel naam bewust geweest, want in de bijna vier eeuwen daarna is de naam ongewijzigd gebleven. Een enkele maal ontbreekt “van”, hetgeen weer gevolgen heeft gehad voor de nakomelingen. Of is de spelling bij het plaatsen van de handtekening “Vrij Aldenhoven” geworden. Zo treffen wij in de 17^e eeuw in Amsterdam de verbastering “Aldenhoven” en Vrij Aldenhoven” aan.

Het is zeer onwaarschijnlijk dat de families van Vrijaldenhoven, zowel te Oudewater (1616) als Gouda (1628) als te Amsterdam (1642) rechtstreeks van het dorp Freialdenhoven naar Holland zijn verhuisd. Allen zijn lakenbereiders en deze beroepen werden niet uitgeoefend in het stadje Freialdenhoven. De bevolking daar bestond in die tijd overwegend uit landbouwers en steenbakkers. (1*)

De trek naar de grote stad was ook toen aanwezig en zeer waarschijnlijk zijn zij naar het nabij gelegen Aken, dat sedert de middeleeuwen reeds een belangrijke lakennijverheid bezat, getrokken en hebben daar hun vak als lakenmaker geleerd en uitgeoefend.

In Aken woonden in die tijd verscheidene gezinnen met de namen als v. Frijaldenhoven (1619), v.Vreealdenhoven (1615), en v.Vriealdenhoven (1619). (4*) Dezen lieten hun kinderen Rooms-katholiek dopen.

Ook in Keulen kwam de familienaam eind 1500 veelvuldig voor.

Omstreeks 1614 ontstond een massa-immigratie van protestanten uit het gebied van Aken, toen op bevel van in Spaanse dienst zijnde generaal Spinola geen enkele tolerantie t.a.v. Protestanten meer werd betracht. Overigens bestond er reeds een raadsresolutie van de stad Aken van 5 oktober 1600, die niet katholieken uitsloot voor alle ambten en gilden. (5*) Ook tijdens de dertigjarige oorlog (1618-1648) weken vele Protestanten uit. Aangezien onze voorvader, de droogscheerder Jelis Pietersz te Oudewater en Andries Jansz te Gouda beide “de reformirte christelijke religie” beleden mag wellicht de conclusie worden getrokken dat zij mede vanwege hun godsdienst het toenmalige intolerante Aken verlieten, en naar Holland zijn getrokken, hetzij rechtstreeks, hetzij via Vlaanderen, waarin die periode een uigebreide lakenindustrie gevestigd was.

Dat de families hun godsdienst met overtuiging beleden blijkt o.m. uit een bepaling in het testament van Jan Andriesz, jonggezel, opgemaakt in 1653 door Notaris D.Touw te Gouda, waarin door de erflater wordt gestipuleerd, dat zijn broeder en zijn kinderen erven op voorwaarde, dat deze kinderen “in den ware gereformeerde Christelijke religie opgevoet en gevoet” moesten worden en als “executeur van deze uiterste wille de kerkenraad van de voorzegde religie bende specialick Ds.Joannes Valkers” werd aangewezen. (6*)

De afstamming is niet bewijsbaar gebleken uit de nog bestaande archivalia van de stad Freialdenhoven. De oudste exemplaren t.w. de doop en trouwboeken bevinden zich in het personenstandarchiv, gevestigd in Schlosz Augustusburg te Brühl bij Keulen. Het oudste doopboek vangt aan in 1691. Onze voorvaderen bevonden zich toen al ruim driekwart eeuw in Nederland.

Onze oudste bewijsbare familie voorvader is Jellis Pietersz van Vrijaldenhoven droogscheerder te Oudewater, die daar in 1616 zijn zoon Pieter ten doop hield in de Sint Michaëlskerk, de grote Nederduits Gereformeerde kerk. (Thans hervormde kerk geheten).

Verwantschap met de reeds meermalen genoemden Andries Jansz te Gouda is niet bewijsbaar, en wordt naarmate mijn onderzoek vordert ook steeds onwaarschijnlijker.

Bovendien stuit ik tijdens mijn zoektocht langs de Nederlandse archieven op een akte in het trouwboek van de Nederlands Hervormde Gemeente Hees en Neerbos in het schependom Nijmegen:

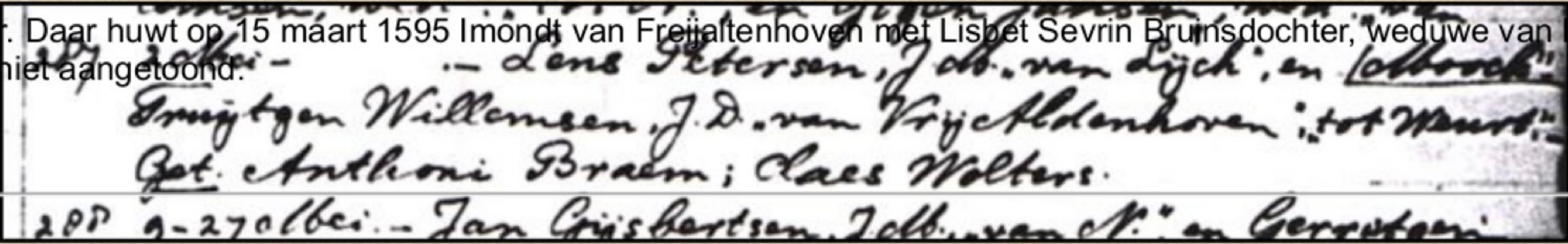
2 mei 1647 – Lens Petersen, JM “van Lijck”, en

Truijten Willemsen, JD “van Vrij Aldenhoven”, ”tot Weurt”

Get Anthoni Braem; Claes Wolters.

Helaas start men in Weurt pas rond 1673 met de registratie van de DTB boeken, zodat de herkomst van Truijten die rond 1622 moet zijn geboren, niet meer is te achterhalen.

Voorzover bekend komt in Nijmegen voor het eerst de naam van Freijaldenhoven voor. Daar huwt op 15 maart 1595 Imondt van Freijaldenhoven met Lisket Sevrin Brunsdochter, weduwe van Henrick Abrahams. Een verband met de familie's in Gouda, Oudewater en Amsterdam is nog niet aangetoond.

1* Ortsgeschichte der Gemeinde Freialdenhoven von J.Rahier, Julich

2* Oud archief te Gouda, poortersboek nr.507 folio 127 vo

3* Gemeente archief Amsterdam, trouwboeken no. 686 pag. 118

4* Stadtarchiv Aachen: Katholische Taufen der stadt Aachen 1603-1798

band III, IV.

5* Dohmen D.J.: Das aachener Tuchewerbe bis zum ende des 19. Jahrhunderts.

mei 1925 pag 80 en 82.

Macco H.F. : Zur Reformationsgestichte Aachen wahrend des 16. Jahrhunderts

Aachen 1907.

6* oud archief te Gouda, testament nr. 102/245